

ทะเบียนข้อมูลภูมิปัญญา จังหวัดกาฬสินธุ์
ปรับปรุงข้อมูล เมษายน ๒๕๖๓

ลำดับ	จังหวัด	ประเภทภูมิปัญญา	ชื่อภูมิปัญญา/ผลิตภัณฑ์	ชื่อกลุ่ม/ชื่อเจ้าของภูมิปัญญา	ที่อยู่	เบอร์โทรศัพท์	เรื่องราวผลิตภัณฑ์	รูปภาพผลิตภัณฑ์
๑	กาฬสินธุ์	๑	ข้าวเหนียวเขาวง	นายวิเศษ คำไชย	๑๙๑ หมู่ที่ ๙ ต.คุ้มเก่า อ.เขาวง	๐๘๔-๘๔๓๒๒๑๑	ข้าวเหนียวเขาวง" เป็นข้าวเหนียว ที่ได้มาตรฐาน Geographical Indications : GI หรือ สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ เป็นที่ต้องการของตลาดอย่างมากมีต้นกำเนิดอยู่ในหุบเขาเขตเป็นดินแดนของไดโนเสาร์ อ.เขาวง จ.กาฬสินธุ์ที่มีสภาพภูมิประเทศ เป็นภูเขา ล้อมรอบมีพื้นที่ครอบคลุมไปถึงอ.ภูพานารายณ์ และ อ.นาแกเนื้อที่กว่า ๑ แสนไร่ มีธาตุซิลิกอนและแคลเซียมสูง มีความไว ต่อแสง มีคุณสมบัติพิเศษตั้งแต่ยังไม่ผ่านการหุงหรือึ่ง เมล็ดข้าวสารจะมีความหอมมาก นอกจากนี้ เมื่อนำไปผสมปนกับข้าวสารประเภทอื่นแม้จะมีปริมาณเพียงเล็กน้อยก็ยังสามารถทำให้ข้าวสารที่ผสมเข้าด้วยกัน หอม นุ่ม	
๒	กาฬสินธุ์	๓	ผ้าแพรวา	นายพุดพงษ์ ภูสอไสย	๑๔๒ หมู่ ๒ ตำบลไผ่ อ.เมืองกาฬสินธุ์ จ.กาฬสินธุ์	๐๘๔-๑๘๗๘๗๑๘๔	ผ้าแพรวาเป็นการทอผ้าไหมที่มีภูมิปัญญาในการทอใช้วิธีการเก็บลายโดยการขิดลาย มีการทอลวดลายบนผืนผ้าโดยการใช้ไม้ก้อยในการล้วงเกาะ ไม้หนึ่งเกาะ๒เที่ยว เพื่อให้ลายนูน การทอลักษณะนี้จะทำให้ลวดลายผ้าปรากฏอยู่ด้านล่าง ซึ่งเป็นภูมิปัญญาที่ได้รับการถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษ เดิมใช้ครึ่งเป็นสี่ยอม ส่วนลวดลายต่าง ๆ บนผืนผ้าแพรวาก็จะมีหลากหลาย จะมีตัวอย่างลายผ้าเรียกว่า ผ้าแซว ผ้าแพรวาแต่ละผืนจะมีจำนวนลายไม่เท่ากัน ยังมีลวดลายมากก็จะยิ่งหายากและใช้เวลาในการทอค่อนข้างนาน ซึ่งในแต่ละลายก็จะมีลายคั่นเป็นตัวคั่น	
๓	กาฬสินธุ์	๓	ผ้าฝ้ายพื้นเมือง	นางณัฐธยาน์ อนันนการ	๒๒๙ หมู่ ๒ ตำบลภูพาน อำเภอเมืองกาฬสินธุ์	๐๘๒-๓๐๓๐๗๓๗	ผ้าทอพื้นเมือง เป็นผ้าที่ทอใช้ในครัวเรือน ต่อมาผู้มีผู้นิยมนำผ้าพื้นเมืองไปตัดเป็นเครื่องแต่งกาย เป็นของฝากของที่ระลึก ออกแบบให้สีสันที่เหมาะกับการใช้ประโยชน์	
๔	กาฬสินธุ์	๓	ผ้าไหมมัดหมี่	นางคำตัน พรหมจันทร์	๑๐๘ ม.๔ ตำบลเหนือ อ.เมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์	๐๘๗-๖๔๒๘๕๕๓	การเก็บขิดยกลายช่อข่ายเก็กลอยทอขกษาเปีย ๖ ไม้ สลับสีสลับลายให้ดูสวยงาม ตกแต่งให้เป็นลือฎุโทที่เป็นเอกลักษณ์โดดเด่นของชาวภูไท	

ลำดับ	จังหวัด	ประเภทภูมิปัญญา	ชื่อภูมิปัญญา/ผลิตภัณฑ์	ชื่อกลุ่ม/ชื่อเจ้าของภูมิปัญญา	ที่อยู่	เบอร์โทรศัพท์	เรื่องราวผลิตภัณฑ์	รูปภาพผลิตภัณฑ์
๕	กาฬสินธุ์	๓	ผ้าพื้นเมือง	นางสุวรรณี ถิ่นประสาท	๕๐ หมู่ ๓ ตำบลไผ่ อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์	๐๘๐-๑๙๙๖๖๕๔	ผ้าทอพื้นเมือง เป็นผ้าที่ทอในครัวเรือน สตรีทุกครัวเรือนที่จะออกเรือนได้ จะต้องทอผ้าเป็น จึงรวมกลุ่มผู้ที่มีความรู้ด้านการทอผ้า มีการออกแบบสีสัน ลวดลายให้มีความสวยงาม ทันสมัย ราคาไม่แพง ทำให้สมาชิกมีรายได้อย่างต่อเนื่อง สินค้าของกลุ่ม ได้แก่ ผ้าพื้น ผ้าถุง ผ้าขาวม้า และสืบทอดภูมิปัญญา	
๖	กาฬสินธุ์	๕	ลูกประคบ	นางสำลี วรรณะภา	๒๙ หมู่ ๔ ตำบลกลางหมื่น อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์	๐๘๖-๐๑๔๒๓๖๖	การนำสมุนไพรหลายๆ ชนิดมาห่อรวมกัน ส่วนใหญ่จะเป็นพืชสมุนไพรที่มีน้ำมันหอมระเหย ซึ่งเมื่อถูกความร้อนจะมีไอรระเหยออกมากลายเป็นกลิ่นสมุนไพร สมุนไพรที่นำมาใช้ในการทำลูกประคบมีหลายชนิด เช่น พลู ขมิ้นชัน ขมิ้นอ้อย ตะไคร้ มะกรูด การบูร เป็นต้น โดยสามารถนำเอาสมุนไพรเหล่านั้นมาหั่นย่อยอย่างหยาบ จากนั้นนำมาทอด้วยผ้าดิบ แล้วนำไปผ่านกระบวนการความร้อนด้วยวิธีการนึ่งไอน้ำ เพื่อให้ตัวของสมุนไพรละลายออกมาทำให้สามารถซึมเข้าได้ผิวหนังตามร่างกายได้ หรือถ้าใช้ไมโครเวฟจะต้องนำลูกประคบสมุนไพรพรมน้ำให้ชุ่ม(พรมให้ชุ่มมากกว่าการนึ่งด้วยไอน้ำ) สมัยโบราณจะใช้เหล้าขาวไปพรมด้วย เพราะเหล้าขาวเป็นตัวยานยา(หรือกษัยยา) ซึ่งช่วยให้สมุนไพรละลายและซึมเข้าสู่ผิวหนังได้ดียิ่งขึ้น การนึ่งลูกประคบระยะแรกจะใช้เวลา ประมาณ ๑๐ - ๑๕ นาที แต่หากใช้ไมโครเวฟในการอุ่นลูกประคบห้ามพรมด้วยเหล้าขาวเด็ดขาด เพราะอาจทำให้เกิดอันตรายได้ ลูกประคบ เป็นวิธีการบำบัดรักษาของแพทย์แผนไทย ซึ่งสามารถนำไปใช้ควบคู่กับการนวดไทย โดยใช้การประคบหลังการนวดหรือประคบพร้อมนวดร่างกายในการใช้ลูกประคบสมุนไพร	
๗	กาฬสินธุ์	๔	หมวกทำจากเส้นกก	นางประไพ ศรีจัญญ์	๙๘ ม.๔ ตำบลเหนือ อ.เมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์	๐๙๔-๔๘๗๙๔๓๖	เดิมชาวบ้านได้นำเส้นกกมาใช้สำหรับการทอเสื่อ ซึ่งทำให้มีมากมายอยู่แคว จึงได้มีแนวความคิดที่จะนำเส้นกก มาใช้ให้เกิดประโยชน์มากกว่าเดิม จึงได้นำเอาเส้นกกมาหัตถสานเป็นรูปแบบต่างๆ จนได้แนวคิดที่จะทำหมวกขึ้น เพื่อใช้ประโยชน์ให้การบังแดดบังฝน	

ลำดับ	จังหวัด	ประเภท ภูมิปัญญา	ชื่อภูมิปัญญา/ผลิตภัณฑ์	ชื่อกลุ่ม/ชื่อเจ้าของภูมิปัญญา	ที่อยู่	เบอร์โทรศัพท์	เรื่องราวผลิตภัณฑ์	รูปภาพผลิตภัณฑ์
๘		๔	ของฝากจากกก	นายอดุลย์ นามมูลตรี	๑๘๒ ม.๙ ต.เจ้าท่า อ.กมลาไสย	๐๘๗-๔๐๓๗๘๘๘	การทอเสื่ออก เป็นการนำกกมาผลิตเพื่อใช้ประโยชน์ในครัวเรือน เป็นของฝากของที่ระลึก ทำสืบทอดต่อกันมา มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่มีความหลากหลาย ตามความต้องการใช้ประโยชน์ ออกแบบให้มีความทันสมัยสวยงาม มีความแตกต่าง สร้างรายได้ให้ชุมชนอย่างต่อเนื่อง	
๙	กาฬสินธุ์	๔	แปรรูปผ้าขาวม้า	นายนิรุพร มหิพันธุ์	๑๑๖ ม.๒ ต.โพนงาม อ. กมลาไสย	๐๘๑-๗๓๙๑๔๓๔	ผ้าทอพื้นเมือง เช่นผ้าขาวม้า ผ้าพื้น นำมาแปรรูปสร้างมูลค่า ทำเป็นของฝากของที่ระลึก โดยออกแบบและจัดทำบรรจุภัณฑ์ที่มีเอกลักษณ์มีความแตกต่างสวยงามใช้ในทุกเทศกาลเป็นที่นิยมของผู้บริโภค มีการสั่งซื้อตลอดทั้งปี สร้างอาชีพและรายได้ให้ชุมชนอย่างต่อเนื่อง	
๑๐	กาฬสินธุ์	๔	ธง	นางคำจันทร์ อิ่มพัฒนา	๒๖/๓ ม.๗ ต.กมลาไสย อ.กมลาไสย	๐๙๘-๐๙๗๔๔๑๖	การทำธง ถวายเป็นพุทธบูชา ในวันสำคัญต่างๆ เชื่อว่าเป็นสิริมงคลต่อชีวิต และครอบครัว ซึ่งทำกันสืบทอดมาจากบรรพบุรุษ ถึงปัจจุบัน โดยใช้วัสดุผ้าไหมหม่อม ปัจจุบันการทอธงสร้างงานสร้างรายได้ให้ชุมชนอย่างต่อเนื่อง	
๑๑	กาฬสินธุ์	๓	กระเป๋าคาด	นางสมประสค์ พาโพธิ์พันธ์	๒๓ ม.๑๔ ต.ดงลิง อ. กมลาไสย	๐๘๕-๗๔๙๙๙๗๑	การผลิตกระเป๋าผ้าพื้นเมือง เป็นการนำผ้าพื้นเมืองเช่นผ้าขาวม้า ผ้าพื้น ผ้าย้อมคราม ย้อมสีธรรมชาติ มาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ โดยช่างที่มีความชำนาญนับ ๑๐ ปี ออกแบบให้มีความทันสมัยสวยงาม มีหลากหลายรูปแบบ เป็นที่นิยมของผู้บริโภค สร้างรายได้ให้ชุมชนอย่างต่อเนื่อง	
๑๒	กาฬสินธุ์	๓	ผ้าทอพื้นเมือง	นางทองพูล เข็มศรี	๑๕๗ หมู่ ๗ บ้านลาด ตำบลหลักเมือง อำเภอ กมลาไสย	๐๘๑-๗๙๓๓๗๐๓	ผ้าทอพื้นเมือง เป็นผ้าที่ทอใช้ในครัวเรือน สตรีทุกบ้านที่จะออกเรือนแต่งงานได้ จะต้องทอผ้าพื้นเมืองเป็น สตรีบ้านลาด จึงมีการรวมกลุ่มผู้ที่มีความรู้ทอผ้าเป็น มีการออกแบบสีสัน ลวดลายให้มีความสวยงามทันสมัย ราคาไม่แพง เป็นที่นิยมซื้อเป็นของฝากของที่ระลึกในงานเทศกาลต่างๆ ทำให้สมาชิกมีรายได้ อย่างต่อเนื่อง สินค้าของกลุ่ม ได้แก่ ผ้าพื้นใช้ตัดเสื้อ เย็บจักร ปักมือ ผ้านุ่ง ผ้าขาวม้า และถ่ายทอดภูมิปัญญา ให้เยาวชนผู้สนใจได้ เรียนรู้และฝึกปฏิบัติ	

ลำดับ	จังหวัด	ประเภท ภูมิปัญญา	ชื่อภูมิปัญญา/ผลิตภัณฑ์	ชื่อกลุ่ม/ชื่อเจ้าของภูมิปัญญา	ที่อยู่	เบอร์โทรศัพท์	เรื่องราวผลิตภัณฑ์	รูปภาพผลิตภัณฑ์
๑๓	กาฬสินธุ์	๔	ตะกร้าเชือกฟาง	นางบุญล้อม ศุภขารี	๕๗ หมู่ ๑๐ บ้านโปล ตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย	๐๘๘-๕๒๒๗๘๘๗๓	ตะกร้าเชือกฟาง เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีความสวยงามทนทาน แข็งแรงเป็นของฝากของที่ระลึก ทางกลุ่ม สามารถผลิตได้หลากหลายรูปแบบ เช่น กระเป๋า กระบุง กระฉอบ กระจาด หรืออื่นๆ ตามความต้องการของลูกค้า ส่วนมากจะผลิตตามสั่ง เพราะลูกค้ามีความต้องการแตกต่างกัน ถ่ายทอดความรู้ให้แก่เยาวชนในโรงเรียน หรือผู้สนใจทั่วไป	
๑๔	กาฬสินธุ์	๔	เครื่องประดับตกแต่งจากธุง	นางกฤษณา อาษา	๖ หมู่ ๑๖ บ้านข้าวหลาม ตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย	๐๘๓-๖๖๐๓๕๘๐	การทำธุง เป็นการทำเพื่อถวายเป็นพุทธบูชา หรือเพื่อบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ในวันสำคัญต่างๆ เชื่อว่าเป็นสิริมงคลต่อชีวิต ครอบครัวยุติที่น้อม ซึ่งทำกันสืบต่อมาจากบรรพบุรุษถึง ปัจจุบัน โดยใช้วัสดุ ไม้ไผ่ ด้าย ฝ้าย หรือด้ายไหมพรม มาพันกันไม่เป็นรูป สีเหลี่ยม หกเหลี่ยม แปดเหลี่ยม แล้วประกอบเป็นธุงสายปัจจุบัน มีการพัฒนาธุงเป็นเครื่องประดับตกแต่งกาย ออกแบบให้เหมาะสมที่จะใช้ประโยชน์ต่างๆ เช่น ปีนปึกมม เข็มกลัด ต่างหู เข็มขัด เป็นต้นิยมสร้างรายได้ให้สมาชิกอย่างต่อเนื่อง การให้สีสัน รูปแบบ ตามจินตนาการของผู้ผลิต ถ่ายทอดภูมิปัญญาการทำธุงให้แก่คนทั่วไป	
๑๕	กาฬสินธุ์	๓	ผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติ	นางสังกร มีจิตร	๑๕๙/๑ หมู่ ๔ บ้านชาด ตำบลนาคู อำเภอนาคู	๐๕๘-๑๖๐๔๘๒๖ ๐๙๐๒๖๒๕๙๕๓	เส้นผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติ เป็นผลิตภัณฑ์ ผ้าทอแห่งภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีมาตั้งแต่สมัยรุ่นปู่ย่า ได้สืบทอดต่อกันมา และต่อมาได้รวมกลุ่มกันก็คิดค้นวิธีการเพิ่มมูลค่าผ้าทอ โดยการใช้วัตถุใบไม้ท้องถิ่นมาสร้างคุณค่าเพิ่มด้วยความใส่ใจในทุกขั้นตอนของการย้อมสีธรรมชาติ ผู้ทอได้นำเส้นฝ้ายที่ย้อมสีธรรมชาติมาทอให้เป็นผืนด้วยความประณีตและส่งผลให้ช่างที่มีฝีมือออกแบบตัดเย็บเป็นชุดผ้าฝ้ายสีธรรมชาติ สวมใส่ที่สวยงาม ทนสมวัย ใส่สบาย ยังคงกลิ่นไอและสัมผัสได้ถึงความเป็นธรรมชาติที่อยู่บนผืนผ้า และยังคงความเป็นเอกลักษณ์ของผ้าทอมือย้อมสีธรรมชาติของกลุ่ม ออมทรัพย์ผ้าไทย "ผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติทอมือ ออกแบบทันสมัย สวมใส่สบาย"	
๑๖	กาฬสินธุ์	๓	ผ้าคลุมไหล่	กลุ่มผ้าครามภูไททุกตาใกล้พัฒนา	๑๓๕ บ้านภูคไกรลี หมู่ ๗ ตำบลสายนางวัง อำเภอนาคู	๕๕๗๘๖๕๒๘๘	ผ้าฝ้ายย้อมครามเป็นผลิตภัณฑ์ผ้าทอมือ ถือเป็นภูมิปัญญาของชาวภูไททุกตาใกล้ที่สืบทอดจากบรรพบุรุษจากรุ่นสู่รุ่น การย้อมครามของชุมชนบ้านภูคไกรลีชาวภูไทที่อาศัยในเขตอำเภอนาคูถือเป็นอัตลักษณ์ของชาวภูไทซึ่งเป็นองค์ความรู้เฉพาะท้องถิ่น คือการทอผ้าและย้อมคราม ในสมัยอดีตสมัยปู่ย่าตาทวดเมื่อย่างจากการทำนาผู้หญิงชาวบ้านภูคไกรลีมักจะตำทุกทอผ้าเพื่อใช้กันเองในครัวเรือนและเมื่อเกิดความชำนาญมากขึ้นจึงได้มีการพัฒนาต่อยอดไปสู่การย้อมผ้าและทอลาย ลวดลายผืนผ้าทอที่เห็นในปัจจุบันล้วนเกิดจากความคิดสร้างสรรค์และภูมิปัญญาดั้งเดิมที่ประยุกต์มาจากธรรมชาติใกล้ตัว	

ลำดับ	จังหวัด	ประเภทภูมิปัญญา	ชื่อภูมิปัญญา/ผลิตภัณฑ์	ชื่อกลุ่ม/ชื่อเจ้าของภูมิปัญญา	ที่อยู่	เบอร์โทรศัพท์	เรื่องราวผลิตภัณฑ์	รูปภาพผลิตภัณฑ์
๑๗	กาฬสินธุ์	๓	เสื้อเย็บมือ	กลุ่มเย็บผ้าด้วยมือบ้านปูน หมู่ที่ ๔	๔๑๔ บ้านน้ำปูน หมู่ ๔ ตำบลภูแล่นช้าง อำเภอนาคู	๐๘๗-๙๕๐๓๒๑๗	ปัจจุบันการเย็บเสื้อด้วยมือกำลังจะหายไป ถ้าเราไม่รู้จักอนุรักษ์รักษาประเพณีวัฒนธรรมดั้งเดิมเอาไว้ เพราะความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ผู้คนต้องการความสะดวกสบายและความรวดเร็วทางด้าน การครองชีพ การเย็บเสื้อด้วยมือต้องพิถีพิถัน ใช้เวลาในการเย็บหลายวัน เสียเวลาไม่คุ้มค่ากับแรงที่ลงไป ถ้าเปรียบเทียบกับ การตัดเย็บด้วยวิธีอื่น แต่การตัดเย็บด้วยมือจะสะท้อนออกมาถึงความละเอียดอ่อนของฝีมือ ลวดลายบนผืนผ้าจะอ่อนช้อยงดงาม ปังบอกถึงความเป็นธรรมชาติและยากที่จะมีผู้ที่มีฝีมือในการเย็บ ซึ่งปัจจุบันมีไม่มากนัก กลุ่มเย็บผ้าด้วยมือบ้านน้ำปูนเป็นกลุ่มที่ได้รับการถ่ายทอดวัฒนธรรมและกรรมวิธีการเย็บเสื้อด้วยมือของคนภูไทโบราณที่ยังคงมีไว้ให้สืบสานต่อ ความงดงาม อ่อนช้อย และความประณีต พิถีพิถันในการผลิต จึงเป็นที่สนใจให้กับทุกกลุ่มทุกหน่วยงาน	
๑๘	กาฬสินธุ์	๓	ผ้าไหมมัดหมี่	นางนกวรรณ ติดยะเจือ	๑๒๕ หมู่ที่ ๕ ตำบลหนองแวง อำเภอสว่าง	๘๙๒๗๘๙๗๖๕	การทอผ้าไหมมัดหมี่เป็นการทอผ้าที่มีคุณภาพ มีลวดลายโดดเด่น เนื้อผ้าสม่ำเสมอ ไม่ยืด มาหด มีความคงทน เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป และได้มีการแปรรูปผ้าไหมมัดหมี่ให้เป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ ที่หลากหลายเพื่อเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์และให้ผู้บริโภค ได้เลือกซื้อผลิตภัณฑ์ได้ตามพึงพอใจ ได้แก่ ผ้าซิ่นไหมมัดหมี่แบบดั้งเดิม ผ้าซิ่นไหมสำเร็จรูป ผ้าซิ่นไหมมัดหมี่ต่อหัวต่อตีน เสื้อไหมสตรี เสื้อผ้าไหมบุรุษ กางเกงผ้าไหม กระโปรงผ้าไหม กระเป๋าผ้าไหม ผ้าพันคอไหม ผ้าคลุมไหล่ไหม เป็นต้น	
๑๙	กาฬสินธุ์	๔	เสื่อกกลายซิด	นางเข็มทอง กมลผาด	๒๕ บ้านร่องคำ หมู่ที่ ๓ ตำบลร่องคำ อ.ร่องคำ	๐๙๓-๓๗๒๗๖๔๘๘	การทอเสื่อกก ของชาวบ้านร่องคำตำบลร่องคำเป็นวิถีชีวิตที่ดำเนินต่อเนื่อง กันมานานแล้วแต่ก่อนเป็นการทำใช้ในครัวเรือน โดยนำเอาต้นกกมาแปรสภาพให้เป็นเส้น ย้อมสีแล้วสานทอให้เป็นผืน เพื่อนำมาใช้ปูลาดรองนั่งหรือนอนทอเพื่อใช้สอยใน ครัวเรือนและเป็นของฝากให้กับญาติที่มายเยี่ยมเยือน และได้มีการพัฒนาและทำ ลวดลายเพิ่มมากขึ้นเพื่อให้เป็นที่ต้องการของลูกค้าและผู้สนใจและเป็นที่ยอมรับทั่วไป และพัฒนาต่อไป	

ลำดับ	จังหวัด	ประเภท ภูมิปัญญา	ชื่อภูมิปัญญา/ผลิตภัณฑ์	ชื่อกลุ่ม/ชื่อเจ้าของภูมิปัญญา	ที่อยู่	เบอร์โทรศัพท์	เรื่องราวผลิตภัณฑ์	รูปภาพผลิตภัณฑ์
๒๐	กาฬสินธุ์	๓	เสื้อปักมือ	นางอวยพร มุลมี	๓๒๓ หมู่ที่ ๔ บ้านฝั่ง ต.ไค้โนน อ.ห้วยผึ้ง	๐๖๑-๐๔๑๖๖๒๙๔	ชาวอีสานถือว่า การทอผ้าเป็นกิจกรรมยามว่างหลังจากฤดูกาลทำนาหรือว่างจากงานประจำอื่นๆ ซึ่งผู้หญิงสมัยก่อน เมื่อโตเป็นสาวจะต้องมีการทอผ้าเป็นก่อนที่จะแต่งงาน โดยมีการสืบทอดการทอจากบรรพบุรุษ ปัจจุบันบ้านฝั่ง ได้มีการจัดตั้งกลุ่มและการทอผ้าเพื่อใช้และจำหน่าย เป็นอาชีพเสริมเพิ่มรายได้ เดิมการทอผ้าลายขิดพื้นฐานด้วยฝ้าย แต่ปัจจุบันได้มีการทอด้วยด้ายโทรและด้ายประดิษฐ์ที่ซื้อมาจากตลาดหรือร้านค้าที่นำมาจำหน่าย และได้มีการตัดเสื้อใส่เอง และเข้ารับการฝึกอบรมกับส่วนราชการ มีการพัฒนาการออกแบบ ลวดลายต่างๆ กัน มีการแปรรูปเป็นผ้าคลุมไหล่ ผ้าปูโต๊ะ ผ้าคลุมเตียง และได้มีการพัฒนาออกแบบเป็นเสื้อเย็บปักด้วยมือ ลวดลายที่สวยงาม	
๒๑	กาฬสินธุ์	๔	ที่นอนหมอนขิด	กลุ่มอาชีพเพื่อการผลิตที่นอนหมอนขิด	๓๘ บ้านโนนตูม หมู่ที่ ๔ ตำบลหนองดอกแป้น อำเภอยางตลาด	๐๖-๓๑๑๒๑๘๘๗๓	ผ้าขิด เป็นวัตถุดิบในการทำหมอนขิด ที่นอนหมอนขิดซึ่งเป็นผ้าที่ต้องใช้ฝีมือและความสามารถในการทอสูงกว่าผ้าชนิดอื่น ชาวอีสานถือว่าผ้าขิดเป็นของสูง เป็นงานหัตถกรรมที่ผูกพันกับคนไทยในพื้นที่ภาคอีสานมาช้านาน คนอีสานนิยมใช้หมอนขิดในงานพิธีสำคัญที่เป็นงานมงคล เช่น งานบวช งานแต่งงาน งานมงคลหรืองานพิธีต่างๆ เป็นของฝาก ของรับไหว้ หรือของที่ระลึก ต่อมามีการปรับเปลี่ยนและประยุกต์ศิลปะ เพิ่มประโยชน์ใช้สอยโดยเฉพาะรูปแบบให้เหมาะกับการใช้งาน ทำเบาะที่นอน สำหรับเล่นโยคะ หรือ ทำหมอนพิงหลังแต่งงาน สตรีในหมู่บ้านจึงรวมกลุ่มกันเป็นกลุ่มอาชีพผลิตที่นอนและหมอนขิด ตัดเย็บส่งขายตามร้านค้าและโรงงาน	
๒๒	กาฬสินธุ์	๓	เสื้อปักมือจากผ้าทอมือ	น.ส.ปิยากร นาใจแก้ว	๒๕ บ้านห้วยคำ หมู่ที่ ๔ ตำบลเหล่ากลาง อำเภอฆ้องชัย	๐๙๗-๓๓๗๔๐๑๐	การทอผ้าพื้นเมือง เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นสืบทอดจากบรรพบุรุษสู่รุ่นลูกหลาน ด้วยการทอผ้าที่มีคุณภาพ ได้รับความนิยมนที่หลากหลายเป็นที่ยอมรับของคนในปัจจุบัน ซึ่งนำเส้นด้าย ย้อมสีมัดหมี่ แล้วนำมาทอผ้าพื้นเมือง นำมาแปรรูป ตัดเย็บเป็นเสื้อ แล้วปักลวดลายด้วยมือด้วยความประณีตสวยงาม เพื่อเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์ และให้ผู้บริโภคได้เลือกซื้อตามความพอใจ มีการแปรรูปเป็นเสื้อสตรีและบุรุษ มีการพัฒนาปักเสื้อด้วยลวดลายที่หลากหลายประณีตสวยงามเป็นเอกลักษณ์ท้องถิ่น ตามความต้องการของลูกค้า	

ลำดับ	จังหวัด	ประเภทภูมิปัญญา	ชื่อภูมิปัญญา/ผลิตภัณฑ์	ชื่อกลุ่ม/ชื่อเจ้าของภูมิปัญญา	ที่อยู่	เบอร์โทรศัพท์	เรื่องราวผลิตภัณฑ์	รูปภาพผลิตภัณฑ์
๒๓	กาฬสินธุ์	๓	ผ้าไหมมัดหมี่	ปิยะนันท์ แคนกาไสย	๔๑ ม.๕ บ้านสะอาดไชยศรีต. สะอาดไชยศรี อ.ดอนจาน	๐๘๑-๒๖๓๐๓๓๐	ผ้าทอมือ สีสวยหัวใจ ผ้าไหมมัดหมี่ สีสรรษชาติที่บรรพบุรุษสืบทอดมา สुरूนลูกหลาน ทำให้การทำผ้ามีคุณภาพ โดยมีจุดเด่นของผ้าทอมือของกลุ่มในเรื่อง สีสิ้นและลวดลายสะดุดตา โดยปัจจุบัน ได้เพิ่มลวดลายให้พิเศษ สวยงามตามอัตลักษณ์ท้องถิ่น ปัจจุบัน เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปผลิตภัณฑ์ได้ระดับ ๔ ดาว มีหลากหลาย ผลิตภัณฑ์ ผ้าชิ้นไหมมัดหมี่แบบดั้งเดิมผ้าชิ้นไหมสำเร็จรูป ผ้าพันคอไหม ผ้าคลุมไหล่ไหมผ้าชิ้นไหมมัดหมี่ต่อหัวต่อตีน กระโปรงผ้าไหม กระเป๋าผ้าไหม	
๒๔	กาฬสินธุ์	๓	ผ้าสไบไหมแพรวา	นางประกอบ ปัญจิต	๑๗ ม.๓ ต.หนองช้าง อ.สามชัย จ.กาฬสินธุ์	๘๕๗๓๑๘๕๗๓๑	ผ้าสไบไหมแพรวาเป็นการทอผ้าไหมที่มีภูมิปัญญาในการทอใช้วิธีการเก็บลายโดยการขีดลาย มีการทำลวดลายบนผืนผ้าโดยการใช้นิ้วก้อยในการล้วงเกาะ ไม่นั่งเกาะ๒ เทียวเพื่อให้ลายนูน การทอลักษณะนี้จะทำให้ลวดลายผ้าปรากฏอยู่ด้านล่าง ซึ่งเป็นภูมิปัญญาที่ได้รับการถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษ เดิมการทอผ้าแพรวาเพื่อใช้เป็นผ้าสไบ มีหน้ากว้าง ๓๐ ยาว ๒๕๐ เซนติเมตร ใช้ครั้งเป็นสี่يوم ส่วนลวดลายต่างๆบนผืนผ้าแพรวาก็จะมีหลากหลาย โดยแบ่งเรียกตามลายหลักในแต่ละช่องหรือที่ชาวบ้านเรียกว่าดอก ผ้าแพรวาแต่ละผืนจะมีจำนวนลายไม่เท่ากัน ยังมีลวดลายมากก็จะยิ่งทำยากและใช้เวลาในการทอค่อนข้างนาน ซึ่งในแต่ละลายก็จะมีลายคั่นเป็นตัวคั่น	
๒๕	กาฬสินธุ์	๓	ผ้าคลุมไหล่ไหมแพรวา	นางปัญจมา มูลอุดม	๕๗ ม.๗ ต.หนองช้าง อ.สามชัย จ.กาฬสินธุ์	๙๓๐๖๔๙๘๘๗๔	ผ้าคลุมไหล่ไหมแพรวาเป็นการทอผ้าไหมที่มีภูมิปัญญาในการทอใช้วิธีการเก็บลายโดยการขีดลาย มีการทำลวดลายบนผืนผ้าโดยการใช้นิ้วก้อยในการล้วงเกาะ ไม่นั่งเกาะ๒ เทียวเพื่อให้ลายนูน การทอลักษณะนี้จะทำให้ลวดลายผ้าปรากฏอยู่ด้านล่าง ซึ่งเป็นภูมิปัญญาที่ได้รับการถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษ เดิมการทอผ้าแพรวาเพื่อใช้เป็นผ้าสไบ มีหน้ากว้าง 60 ยาว 250 เซนติเมตร ใช้ครั้งเป็นสี่يوم ส่วนลวดลายต่างๆบนผืนผ้าแพรวาก็จะมีหลากหลาย โดยแบ่งเรียกตามลายหลักในแต่ละช่องหรือที่ชาวบ้านเรียกว่าดอก ผ้าแพรวาแต่ละผืนจะมีจำนวนลายไม่เท่ากัน ยังมีลวดลายมากก็จะยิ่งทำยากและใช้เวลาในการทอค่อนข้างนาน ซึ่งส่วนใหญ่ลายคั่นผ้าคลุมไหล่จะใช้ลายงูลอยและลายดอกหญ้า	
๒๖	กาฬสินธุ์	๓	ซิดตกแต่งเสื้อภูไท	นางพิญศรี ฝาริผล	๑๐๐ ม.๘ ต.สำราญ อ.สามชัย จ.กาฬสินธุ์	๘๕๗๒๑๗๔๒๑๗	การเก็บซิดยกลายซอกชายเสื้อภูไททอทอยกขาเบียด ๖ ไม่นั่งสลับสลับลายให้ดูสวยงาม ตกแต่งกับให้เป็นเสื้อภูไทที่เป็นเอกลักษณ์โดดเด่นของชาวภูไท	

ลำดับ	จังหวัด	ประเภทภูมิปัญญา	ชื่อภูมิปัญญา/ผลิตภัณฑ์	ชื่อกลุ่ม/ชื่อเจ้าของภูมิปัญญา	ที่อยู่	เบอร์โทรศัพท์	เรื่องราวผลิตภัณฑ์	รูปภาพผลิตภัณฑ์
๒๗	กาฬสินธุ์	๓	ผ้าพันคอ	กลุ่มพัฒนาอาชีพสตรีบ้านกุดหว้า	๖๕ หมู่ที่ ๘ ตำบลกุดหว้า อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์	๐๘๑-๐๕๐๘๘๓๐๘	ผ้าพันคอ กลุ่มพัฒนาอาชีพสตรีบ้านกุดหว้า เป็นผ้าฝ้าย ที่ผลิตจากเส้นใยธรรมชาติ ถักทอด้วยความรัก ความเอาใจใส่ของสาวผู้ไท ที่สืบทอดจากบรรพบุรุษ จากรุ่นสู่รุ่น เป็นการถ่ายทอดการทอผ้าให้ลูกหลาน สมัยก่อนถ้าลูกสาวบ้านหลังไหน ทอผ้าไม่เป็น ก็ไม่สามารถแต่งงานหรือมีครอบครัวได้ มีลวดลายที่สวยงาม เนื้อผ้านุ่ม ไม่ยืด ไม่หด มีความคงทน ใช้สวมใส่ นำไปเป็นของขวัญ ของที่ระลึก ให้กับคนที่เรารักและเคารพ นับถือ เป็นของขวัญ ในงานต่างๆ ใช้ประดับตกแต่งที่พัก ได้อย่างสวยงาม	
๒๘	กาฬสินธุ์	๓	ผ้าไหมมัดหมี่	กลุ่มทอผ้าพื้นเมืองบ้านโนนอำนาจ	๑๓๕/๑ ม.๘ ต.นาตาล อ.ท่าคันโท	"๐๖๔๔๖๔๐๘๘๖	ผ้าไหมมัดหมี่บ้านโนนอำนาจเป็นผ้าที่มีคุณภาพ ผลิตจากเส้นไหมที่เลี้ยงด้วยธรรมชาติ มีลวดลายสวยงามโดดเด่น เนื้อผ้าสม่ำเสมอ ไม่ยืด มาตรฐาน มีความคงทน มีลวดลายเป็นเอกลักษณ์ผสมความเชื่อความศรัทธา ในสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ทำให้เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป และเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ได้ตามที่พอใจ ได้แก่ ผ้าชิ้นไหมมัดหมี่แบบดั้งเดิม ผ้าชิ้นไหมสำเร็จรูป ผ้าชิ้นไหมมัดหมี่ต่อหัวต่อตีน เป็นต้น	